

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN INNOVATION ACTIVITY: THEORETICAL ASPECT

У статті з'ясовано основні підходи до визначення сутності поняття «державно-приватне партнерство», серед яких окреслено: організаційний, економічний, цільовий, інституційний, політичний та фінансовий. Особливу увагу приділено дослідженню державно-приватного партнерства в інноваційній діяльності, яка виступає підґрунтям розвитку усіх галузей національної економіки. Надано авторське трактування даного поняття, під яким пропонується розуміти форму відносин, що виникає між державним сектором та приватним бізнесом на середньо- чи довгостроковій основі й передбачає створення об'єктів інноваційної інфраструктури, виробництво та розподіл продуктів інноваційної діяльності на взаємовигідних умовах, що досягається внаслідок забезпечення специфічної форми фінансування, наявності спільних інтересів учасників та розподілу між ними можливих ризиків. Встановлено, що інноваційна діяльність на засадах ДПП може здійснюватися внаслідок реалізації проєктів на мега-, макро-, мікроекономічному рівні та в межах малих проєктів.

Ключові слова: бізнес-середовище, державні органи влади, державно-приватне партнерство, інновації, інноваційна діяльність, національна економіка, партнерські відносини.

В статье выяснены основные подходы к определению сущности понятия «государ-

ственно-частное партнерство», среди которых обозначены: организационный, экономический, целевой, институциональный, политический и финансовый. Особое внимание уделено исследованию государственно-частного партнерства в инновационной деятельности, которая выступает основой развития всех отраслей национальной экономики. Предоставлено авторскую трактовку данного понятия, под которым предлагается понимать форму отношений, возникающую между государственным сектором и частным бизнесом на среднесрочной или долгосрочной основе и предусматривающую создание объектов инновационной инфраструктуры, производство и распределение продуктов инновационной деятельности на взаимовыгодных условиях, что достигается в результате обеспечения специфической формы финансирования, наличия общих интересов участников и распределения между ними возможных рисков. Установлено, что инновационная деятельность на принципах ГЧП может осуществляться в результате реализации проєктов на мега-, макро-, микроэкономическом уровне и в пределах малых проєктов.

Ключевые слова: бизнес-среда, государственные органы власти, государственно-частное партнерство, инновации, инновационная деятельность, национальная экономика, партнерские отношения.

УДК 330.341.1

<https://doi.org/10.32843/bses.55-38>

Сакевич Л.С.

здобувач

Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій

Sakevych Liudmyla

Black Sea Research Institute of Economy and Innovation

The article clarifies the main approaches to defining the essence of the concept of "public-private partnership", which outlines: organizational, economic, target, institutional, political and financial. Public-private partnership has been studied as a complex process that combines a set of organizational, legal, economic, social and other relationships that arise between government agencies and the business environment. Cooperation between PPP partners can be carried out on the basis of different legal structures, in different sectors of the national economy and to solve different problems. Particular attention is paid to the study of public-private partnership in innovation, which is the basis for the development of all sectors of the national economy. The author's interpretation of this concept is given, which is proposed to understand the form of relations that arise between the public sector and private business on a medium or long-term basis and involves the creation of innovation infrastructure specific form of financing, the presence of common interests of participants and the distribution of possible risks between them. The main task of public-private partnership in innovation is the development or search and financial support for innovation projects that are important for the national economy, as well as aimed at increasing the national innovation system, which is achieved by intensifying networking between key actors "triple helix": public sector, private sector and science. It is established that innovative activities on the basis of public-private partnership can be carried out as a result of projects at the mega-, macro-, microeconomic level and within small projects. The first involves the development of new territories with the formation of a large enterprise. The second is inherent in territorial projects that involve the formation of research and production complexes or the creation of new integrated systems. The third is aimed at the development of industrial systems in the form of clusters, technology parks, enterprises, innovation and technology centers with the participation of the state. The latter are related to the involvement of small and medium-sized businesses.

Key words: business environment, public authorities, public-private partnership, innovations, innovative activity, national economy, partnership relations.

Постановка проблеми. Досягнення сталого розвитку національної економіки вимагає постійного підвищення результативності та ефективності виробничої діяльності, збільшення продуктивності праці, появи модернізованих товарів та послуг, що наділені новими якостями та властивостями. Одним зі шляхів у досягненні таких змін є активізація інноваційної діяльності та поширення знань, більш інтенсивне проведення наукових досліджень, розробка нових технологій. Важливим кроком у вирішенні окресленої проблеми є поєднання державного регулювання розвитку інноваційної сфери з ринковими важелями.

Таким чином, перспективним напрямом зростання інноваційної діяльності є її організація на засадах державно-приватного партнерства (далі – ДПП). Адже така модель побудови взаємовідносин дозволяє забезпечувати дотримання балансу між приватними та державними інтересами, збільшувати обсяг залучених інвестиційних ресурсів, сприяти ефективному функціонуванню інноваційного підприємництва та інноваційного ринку в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі ДПП присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців: В.Г. Варнавського,

Т.Є. Воронкова, С.М. Даниленко, І.В. Запатріної, Е.Х. Кляйна, І.А. Косач, І.С. Нейкова, Е. Саваса, Н.В. Філіппова, М.А. Федченко, Ю.А. Халимовського, Г. Ходжа та інших. Ними визначено сутність поняття «державно-приватне партнерство», характерні ознаки, встановлено його функції, форми, моделі, важелі взаємодії сторін реалізації договорів. Проте, актуальним питанням для сьогоднішнього залишається дослідження теоретичного базису впровадження ДПП в інноваційній діяльності як одного з чинників зростання конкурентоспроможності національної економіки.

Постановка завдання. Метою дослідження є з'ясування сутності державно-приватного партнерства в інноваційній діяльності, визначення його рівнів, а також здобутків як для держави, так і приватного сектору.

Виклад основного матеріалу. Реалізація стратегічних проектів, що мають за мету вирішення низки соціально-економічних проблем, розбудову інфраструктури національної економіки, поступово стає підґрунтям об'єднання зусиль багатьох суб'єктів господарської діяльності, до яких, у першу чергу, варто зарахувати державу та приватні підприємства. Такі кроки привели до поширення популярності у всьому світі впровадження державно-приватного партнерства.

Аналіз наукової літератури засвідчив існування шістьох основних підходів до розуміння поняття «державно-приватне партнерство»:

– організаційний, що дозволяє відобразити організаційні аспекти ДПП. Так, у Законі України «Про державно-приватне партнерство», наведено, що «ДПП – це співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому Законом та іншими законодавчими актами, та відповідає ознакам державно-приватного партнерства, визначеного Законом [3];

– економічний, що дає можливість наголосити на значенні ДПП для розвитку економіки. Наприклад, Ван Хем і Ю. Копен'ян наголошують, що ДПП – це «довгострокове співробітництво державного і приватного секторів, в рамках якого вони спільно розробляють продукт або послуги, поділяють ризики, витрати і ресурси, пов'язані з цими продуктами або послугами» [8];

– цільовий, за яким функціонування ДПП має бути спрямовано на вирішення важливих суспільних задач. Е. Савас під ДПП розуміє «будь-яку угоду, в якій державний і приватний сектори об'єднуються для виробництва та надання товарів

і послуг; формальна співпраця між бізнесом, суспільством та місцевими органами влади з метою розвитку територій та поліпшення життя населення, у рамках якої традиційні ролі держави та приватного сектору перерозподіляються» [9];

– інституційний, що акцентує увагу на інституційній основі ДПП. Г. М. Розум визначає ДПП як «інституційний та організаційний альянс між державою і бізнесом з метою реалізації суспільно значущих проектів і програм в широкому спектрі галузей промисловості та в інноваційній сфері» [4, с. 91];

– політичний, за яким ДПП є політико-економічним евфемізмом, що унеможливує його використання в економічній науці. Так, для К. Греве ДПП – це «псевдонауковий термін, за допомогою якого уряд буде відвертати увагу загалом від все більш складної та запутаної практики державних закупівель» [7, с. 60];

– фінансовий, що розглядає ДПП на основі елементів фінансового механізму. Група іноземних авторів на чолі з Ф. Уллахом представляє таке трактування «ДПП – це схема реалізації проектів, яка фінансується та здійснюється через об'єднання між державним органом та однією чи кількома структурами приватного сектору» [10].

Таким чином, ДПП є складним процесом, що поєднує комплекс організаційних, юридичних, економічних, соціальних та інших відносин, які виникають між державними органами та бізнес-середовищем (див. рис. 1). Співробітництво між партнерами ДПП може здійснюватися на основі різних юридичних структур, в різних галузях національної економіки та задля вирішення різних задач.

Аналіз світової практики поширення ДПП засвідчив, що такий механізм може бути застосований в різних сферах економічної діяльності. Але найбільше домінують інфраструктурні проекти за такими напрямками як:

1) транспортна інфраструктура (будівництво, обслуговування та експлуатація автодоріг, аеропортів, залізниць);

2) сфера ЖКГ (водовідведення, вивіз сміття, організація комунального обслуговування і ремонту житлового фонду);

3) різні екологічні об'єкти (водоочисні споруди, видобуток і переробка корисних копалин);

4) будівництво і обслуговування об'єктів нерухомості, в тому числі житлового фонду, об'єктів соціальної інфраструктури;

5) зв'язок, включаючи створення телекомунікаційної інфраструктури і надання послуг споживачам;

6) освіта, зокрема будівництво та обслуговування шкіл, облаштування необхідними комунікаціями;

7) охорона здоров'я – участь в реалізації заходів в сфері охорони здоров'я, впровадження нових

Рис. 1. Схематичне відображення державно-приватного партнерства як процесу

Джерело: побудовано автором

технологій в цій галузі, розробка нової медичної продукції.

Проте, ми вважаємо, що проекти ДПП в представлених сферах мають обов'язково передбачати залучення новітніх технологій, знань, інновацій або інших результатів інноваційної діяльності. Лише такі засади дозволять говорити про сучасність та обґрунтованість впровадження ДПП. Таким чином, базовим напрямом для ДПП має бути інноваційна діяльність, зростання якої є підґрунтям для розвитку усіх галузей національної економіки. Тому доцільним є дослідження сутності поняття «державно-приватне партнерство в інноваційній діяльності».

За найбільш поширеним підходом ДПП в інноваційній діяльності визначають як взаємодію приватного та державного секторів, що є необхідною для проведення інноваційного циклу. Зокрема, Мігай Н.Б. під ДПП в інноваційній сфері розуміє «інституційну, організаційну та фінансову взаємодію органів державної влади, муніципальних органів управління та приватного бізнесу, спрямовану на спільну реалізацію інноваційних проєктів і взаємопідтримку на всіх стадіях інновацій-

ного процесу» [1, с. 53]. У свою чергу, І.А. Косач, М.А. Федченко надають таке визначення: «ДПП в інноваційній діяльності – це взаємодія держави і приватного сектору в процесі всього інноваційного циклу – від проведення наукових досліджень і впровадження розробок до виробництва наукомісткої високотехнологічної продукції» [5]. Але більш ширшим, на нашу думку, є визначення запропоноване Г.А. Яшевою, за яким ДПП в інноваційній сфері - це «сукупність організаційно-правових відносин та дії держави і приватного бізнесу, спрямованих на досягнення цілей інноваційного розвитку на макро- і мікрорівні за допомогою реалізації проєктів і програм в інноваційній сфері» [6, с. 12]. Такий підхід дозволяє зробити наголос на важливому значенні інноваційної діяльності для розвитку економіки та суспільства в цілому.

Аналіз існуючих трактувань даного поняття дозволяє визначити державно-приватне партнерство в інноваційній діяльності як форму відносин, що виникає між державним сектором та приватним бізнесом на середньо- чи довгостроковій основі й передбачає створення об'єктів інноваційної інфраструктури, виробництво та розподіл продуктів

інноваційної діяльності на взаємовигідних умовах, що досягається внаслідок забезпечення специфічної форми фінансування, наявності спільних інтересів учасників та розподілу між ними можливих ризиків.

Отже, запропоноване визначення дає підстави окреслити чотири ключові ознаки ДПП, в тому числі в інноваційній діяльності:

1) можливість управління основними атрибутами права власності: володіння, розпорядження, користування;

2) створення сприятливого інвестиційно-інноваційного середовища, що виступає базою для організації та функціонування конкурентоздатних інфраструктурних об'єктів;

3) об'єднання фінансових, організаційних, людських та інших ресурсів, що знаходяться в приватній та державній власності задля виконання суспільно-необхідної діяльності;

4) інституційне виділення та регламентування інтересів як результат поширення державно-приватного партнерства.

Основним завданням ДПП в інноваційній діяльності виступає розробка або пошук та фінансова підтримка реалізації інноваційних проектів, що мають важливе значення для національної економіки, а також спрямовані на зростання національної інноваційної системи, що досягається за рахунок інтенсифікації мережевих взаємозв'язків між ключовими учасниками «потрійної спіралі»: державний сектор, приватний сектор та наука. Отже, механізм ДПП в інноваційній сфері передбачає налагодження спільної діяльності: державних наукових організацій, державних науково-освітніх закладів, державних та приватних підприємств, а також представників фінансового та інноваційного бізнесу. Серед інших завдань можна виокремити:

- ліквідацію інституціональних «провалів ринку» в галузі інновацій, що спрямовано на формування сегментів ринку, які взагалі відсутні, проте є необхідними;
- розвиток інноваційної інфраструктури;
- виключення наявного дисбалансу інноваційного розвитку окремих регіонів України;
- зниження інноваційних ризиків приватних інвесторів;
- надання допомоги малому та середньому інноваційному підприємству;
- формування ефективної горизонтальної координації між приватним бізнесом, інноваційними підприємствами та науковими організаціями;
- державна підтримка інноваційних продуктів на стадії їх розробки, що варто визнати як безприбуткову.

В цілому взаємодія держави та приватного сектору в інноваційній діяльності передбачає розподіл ролей, в результаті чого основними завданнями держави стає сприяння виникненню та

поширенню фундаментальних знань та необхідних технологій; розвиток інноваційної інфраструктури; підтримку та стимулювання приватного бізнесу у напрямі розвитку інноваційної діяльності, що визначається високим ступенем ризику та невизначеності; формування інституційних засад, що необхідні для активізації інноваційної діяльності приватних підприємств й виконання функцій з нормативно-правового регулювання; підтримку інноваційних підприємств; досягнення ефективної співпраці між різними учасниками інноваційного процесу (науковими співробітниками, фінансистами, управлінцями, виробниками тощо); акумулювання фінансових ресурсів з різних джерел. Реалізація поставлених завдань має стати потужним стимулом для приватного сектору у напрямі збільшення активності до залучення та зацікавленості до інноваційного процесу, що у подальшому приведе до сприяння економічного зростання.

У свою чергу, бізнес бере на себе зобов'язання щодо пошуку нових знань та інноваційних технологій; розробки на основі власних досліджень інноваційних продуктів й їх подальше ринкове освоєння, що передбачає їх комерціалізацію та доведення до кінцевого споживача; участі у фінансуванні проекту; забезпечення ефективного управління та підтримки досягнення спільно-поставлених цілей.

Крім того, необхідність залучення держави до інноваційних процесів пов'язано з необхідністю створення додаткових стимулів для розвитку інновацій, яких ринкове середовище не генерує у достатній кількості. Відповідно доцільно компенсувати наявні асиметричні прояви, існування яких обумовлено такими концептами як:

- висока інформаційна та фінансова невизначеність;
- досить високий ступінь ризику в інноваційній сфері;
- обмежений доступ приватного сектору до залучення ресурсів, що необхідні для реалізації проекту;
- наявність безприбуткової стадії, термін якої важко визначити, реалізації інноваційного проекту, що є вагомим дестабілізуючим фактором для приватного середовища.

До особливостей формування ДПП в інноваційній сфері відносять наступні: інноваційний розвиток соціально значущих виробництв та об'єктів, впровадження інноваційних технологій, проведення науково-дослідних робіт; використання позитивного практичного досвіду розвинених країн щодо особливостей формування ДПП в інноваційній сфері; формування нормативно-правової бази ДПП в інноваційній сфері; фінансові інструменти та форми здійснення ДПП; розподіл ризиків та інвестицій, участь в капіталі та прибутку; досвід з імплементації закордонного формування ДПП.

Дослідження розвитку інноваційної діяльності на засадах ДПП дозволяє виокремити проекти на мега-, макро-, мікроекономічному рівні та малі проекти. Мегарівень інноваційної діяльності з використанням механізмів ДПП пов'язаний з проектами, що передбачають освоєння нових територій з формуванням великого підприємства, що доцільно визначити як містоутворююче, й подальшим розвитком інфраструктури. Такі проекти є довготривалими й орієнтовані на термін, що становить приблизно 15 років. Саме тому вони вимагають ретельного законодавчого оформлення обов'язків сторін з можливістю варіантів ліквідації ймовірних ризиків або форс-мажорних ситуацій. Крім того, мегапроекти через їх складність та масштабність потребують, по-перше уточнення авторських прав та прав на подальшу експлуатацію створених об'єктів; по-друге, захисту інтересів партнерів. Існує точка зору, що мегапроекти ДПП в інноваційній сфері набувають форм наукоградів, кластерного розвитку науково-дослідних й дослідно-конструкторських робіт [2].

Макрорівень проектів ДПП в інноваційній діяльності притаманний для територіальних проектів. Їх термін реалізації становить від трьох до п'яти років. Найбільше вони поширюються на формування науково-виробничих комплексів, створення нових інтегрованих виробничих систем.

Мікрорівень передбачає розвиток промислових систем у вигляді підприємств або кластерів, технопарків, інноваційно-технологічних центрів за участю держави, науково-дослідних інститутів, закладів вищої освіти, вітчизняних приватних та іноземних інвесторів. Джерелами фінансування мікропроектів ДПП в інноваційній діяльності окрім самих партнерів (держави, бізнес) можуть виступати ресурси венчурних та інвестиційних фондів.

Також значного поширення можуть отримувати незначні проекти, до реалізації яких, як правило, залучається малий та середній бізнес. В сучасних умовах основу таких проектів складають інноваційні підприємства, що стимулюють економічне піднесення країни.

Організація ДПП принципово змінює функції держави. Адже вона стає рівноправним партнером поряд з приватним бізнесом, разом з яким розподіляє ризики та прибутки. Тому у таких відносинах держава вже не виступає у вигляді суб'єкта влади, що здійснює регуляторні функції, на противагу вона отримує ряд здобутків, до яких, у першу чергу, варто віднести можливість вирішення низки соціально-економічних проблем та реалізацію важливих інноваційних проектів, що є підґрунтям зміцнення становища української економіки на світовій арені. Для бізнесу участь у ДПП також приносить ряд переваг: отримання державних пільг (зниження ставки оподаткування, пом'якшення регуляторних обмежень тощо), доступ до держав-

ного фінансування, використання наявної інфраструктури та існуючих науково-дослідних розробок державних наукових установ.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, партнерські відносини між бізнесом та державою доцільно розглядати як особливий вид відносин, специфічність яких обумовлена поширенням рівних прав для обох учасників, що дозволяють реалізувати різні інфраструктурні проекти й асоціюються з ефективністю інвестиційної, управлінської та господарської діяльності. При чому в таких партнерських відносинах особливий пріоритет надається досягненню стратегічних цілей розвитку країни в цілому, тому від поширення державно-приватного партнерства відіграють усі зацікавлені суб'єкти: бізнес, держава, суспільство. Ми вважаємо, що такі позитивні аспекти функціонування ДПП повинні стати вагомим аргументом щодо його поширення в інноваційній діяльності України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мігай Н.Б. Державно-приватне партнерство у сфері інноваційної діяльності: закордонний досвід та вітчизняні реалії. *Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Том 31 (70) №1. С. 52–59.
2. Остапюк С.Ф. Государственно-частное партнерство в реализации бюджетных целевых программ. *Проблемы современной экономики*. 2008. № 3 (27). С. 32–34.
3. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01 липня 2010 року № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення 17.06.2020).
4. Розум Г.М. Державно-приватне партнерство як ефективний інструмент реалізації інноваційної політики регіонів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 20. С. 90–92.
5. Федченко М.А., Косач І.А. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері: український та зарубіжний досвід. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. 2013. № 2(66). С. 365–371.
6. Яшева Г.А. Теоретико-методологические основы и механизмы государственно-частного партнерства в инновационном развитии экономики Беларуси. *Белорусский экономический журнал*. 2011. № 3. С. 4–19. URL: http://bem.bseu.by/rus/archive/3.11/3_2011_jasheva.pdf (дата звернення 17.06.2020).
7. Greve C. Public-Private Partnerships in Scandinavia. *International Public Management Review*, 2003. Vol. 4, № 2. pp. 59–69.
8. Ham H. Van, Koppenjan J. Building Public-Private Partnerships : Assesing and Managing Risks in Port Development. *Public Management Review*. 2001. Vol. 3. № 4. P. 598.
9. Savas E.S. Privatization and Public Private Partnerships. *Fordham Urban Law Journal*. 2000. Volume 28. Issue 5. Article 8. P. 1730–1737. URL: <http://ir.lawnet.fordham.edu> (дата звернення: 14.01.2020).

10. Ullah F., Thaheem M. J. Concession period of public private partnership projects: industry-academia gap analysis. *International Journal of Construction Management*. 2018. № 18 (5). P. 418–429.

REFERENCES:

1. Mihai N.B. (2020) Derzhavno-pryvatne partnerstvo u sferi innovatsiinoi diialnosti: zakordonnyi dosvid ta vitchyzniani realii [Public-private partnership in the field of innovation: foreign experience and domestic realities]. *Scientific notes of TNU named after VI Vernadsky. Series: Economics and Management*. Tom 31 (70). Vol. 1. pp. 52–59.
2. Ostapyuk S.F. (2008). Gosudarstvenno-chastnoe partnerstvo v realizatsii byudzhetnykh tselevykh programm [Public-private partnership in the implementation of budget target programs]. *Problems of the modern economy*, no. 3 (27), pp. 32–34.
3. Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo : Zakon Ukrainy vid 01 lypnia 2010 r. № 2404-VI [On Public-Private Partnership: Law of Ukraine of July 1, 2010 No. 2404-VI]. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (accessed 17 June 2020).
4. Rozum H.M. (2017) Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak efektyvnyi instrument realizatsii innovatsiinoi polityky rehioniv [Public-private partnership as an effective tool for implementing innovation policy of the regions]. *Investments: practice and experience*, vol. 20, pp. 90–92.
5. Fedchenko M.A., Kosach I.A. (2013) Derzhavno-pryvatne partnerstvo v innovatsiinii sferi: ukrainskyi ta zarubizhnyi dosvid [Public-private partnership in the field of innovation: Ukrainian and foreign experience]. *Bulletin of Chernihiv State Technological University*, vol. 2 (66), pp. 365–371.
6. Yasheva G.A. (2011) Teoretiko-metodologicheskie osnovy i mekhanizmy gosudarstvenno-chastnogo partnerstva v innovatsionnom razvitii ekonomiki Belarusi [Theoretical and methodological foundations and mechanisms of public-private partnership in the innovative development of the Belarusian economy]. *Belarusian Economic Journal*, no. 3, pp. 4–19. Available at: http://bem.bseu.by/rus/archive/3.11/3_2011_jasheva.pdf (accessed 17 June 2020).
7. Greve C. (2003) Public-Private Partnerships in Scandinavia. *International Public Management Review*, vol. 4, no. 2, pp. 59–69.
8. Ham H. Van, Koppenjan J. (2001) Building Public-Private Partnerships : Assesing and Managing Risks in Port Development. *Public Management Review*, vol. 3, no. 4, p. 598.
9. Savas E.S. (2000) Privatization and Public Private Partnerships. *Fordham Urban Law Journal*, vol. 28. Issue 5. Article 8. P. 1730–1737. Available at: <http://ir.lawnet.fordham.edu> (accessed 14 January 2020).
10. Ullah F., Thaheem M.J. (2018) Concession period of public private partnership projects: industry-academia gap analysis. *International Journal of Construction Management*, no. 18 (5), pp. 418–429.